

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dne 14. 9. 1996 a 2,3/
Okresní soud v Táboře
dne 16. 9. 1996

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dne 16. 9. 1996 a 1/
Okresní soud v Táboře
dne 16. 9. 1996

Okresní soud v Táboře rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Ivanou Jakšičovou jako samosoudkyní v právní věci navrhovatele [redacted], zast.

[redacted], proti odpůrci [redacted]
I, o zaplacení částky 97.816,- Kč s přísl.

t a k t o :

I. Odpůrce je povinen zaplatit navrhovateli částku 10.858,- Kč s 21 % úrokem z prodlení jdoucím od 13.12.1996 do zaplacení do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Co do částky 86.958,- Kč s 21 % úrokem z prodlení jdoucím od 13.12.1996 do zaplacení, návrh se z a m í t á .

III. Navrhovatel je povinen nahradit odpůrci na nákladech řízení částku 42,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel se na odpůrci domáhal zaplacení částky 97.816,- Kč s přísl. Sám jako zaměstnavatel Ing. M. [redacted] J. [redacted], který utrpěl pracovní úraz, plnil na ztrátu na výdělku poškozenému jinou částku, než kterou byla posléze ochotna uhradit pojišťovna. Rozdíl činí za období od 1.9.1994 do 30.6.1996 právě žalovaných 97.816,- Kč. Navrhovatel má za to, že k rozdílnému výpočtu došlo odlišnou interpretací textu zákona, kdy on sám má za to, že poškozením by měl být okamžik

finanční ztráty, zatímco odpůrce ho chápe jako moment samotného úrazu. Každá ze stran pak vycházela z jiného rozhodného období pro výpočet ztráty na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

Odpůrce navrhoval žalobu zamítnout. Otázku, které období je pro výpočet ztráty na výdělku správné, ponechával na úvaze soudu, když se klonil spíše k tomu, že by se mělo jednat o poslední čtvrtletí roku 1991, tedy období před úrazem. Vedle toho poukazoval odpůrce na problematiku valorizací, konečně namítal, že je třeba do příjmů poškozeného započítat rovněž výsluhový příspěvek, který je vyplácen ve stejné výši jako částečný invalidní důchod.

Z důkazů v řízení provedených soud zjistil:

- z protokolu o úrazu ze dne 10.2.1992, že tohoto dne v 7.45 hod. při přesunu z Písku do Boletic mezi Vodňany a Netolicemi se služební vozidlo UAZ dostalo do smyku a převrátilo, když M. J. utrpěl úraz. Příčina úrazu je spatřována v kluzké vozovce. Poškozený utrpěl zranění, které spočívalo v pohmoždění krční páteře, levé ruky a hlavy. Jmenovanému byla způsobena též tržná rána na čele, zlomenina zevní části levého kotníku.

- z potvrzení pracovních neschopností, že poškozený byl práce neschopen v období od 10.2.1992 do 16.3.1993, dále od 6.4.1993 do 20.4.1993 a konečně od 27.9.1993 do 28.2.1994.

- z likvidační zprávy soud zjistil, že na ztrátě na výdělku po skončení pracovní neschopnosti byla plněna částka 4.910,- Kč za měsíc září 1994, 4.976,- Kč za měsíc říjen 1994, 3.110,- Kč za měsíc listopad 1994 a 3.961,- Kč za měsíc prosinec 1994. Dále potom v r. 1995 bylo v lednu plněno 3.810,- Kč, v únoru, březnu, dubnu a květnu po 3.210,- Kč, v měsíci červenci 3.246,- Kč, v srpnu 2.960,- Kč. Dále potom uhradila pojišťovna v měsíci září částku 3.044,- Kč, v měsíci říjnu 2.360,- Kč, konečně v měsíci prosinci 211,- Kč. V lednu 1996 uhradila pojišťovna 3.368,- Kč, v měsíci únoru 3.360,- Kč, v březnu 3.360,- Kč, v dubnu 3.960,- Kč, konečně potom v červnu 3.960,- Kč. Dle názoru tedy ztráta na výdělku za celé sledované období představovala 63.436,- Kč.

- ze zprávy v Praze, že výsluhový příspěvek po propuštění ze služebního poměru vojáka z povolání činil v období od 1.3.1994 do 30.11.1994 částku 4.500,- Kč měsíčně, v období od 1.12.1994 do 30.6.1995 částku 5.145,- Kč měsíčně, v období od 1.7.1995 do 31.3.1996 částku 5.642,- Kč měsíčně a konečně v období od 1.4.1996 do 30.9.1996 částku 6.094,- Kč měsíčně.

- ze mzdových listů poškozeného, které předložil navrhovatel, vyplynulo, že hrubý příjem navrhovatele v měsíci září 1994 činil 6.040,- Kč, v měsíci říjnu 5.974,- Kč, v měsíci listopadu 7.840,- Kč, v měsíci prosinci 6.989,- Kč, v měsíci lednu 1995 částku 5.517,- Kč, v měsících únoru až květnu 1995 7.740,- Kč, v měsíci červnu 1995 částku 11.160,-

Kč, v měsíci červenci částku 7.704,- Kč, v měsíci srpnu částku 7.790,- Kč, v měsíci září 1995 částku 7.906,- Kč, v měsíci říjnu 1995 částku 8.590,- Kč, v měsíci listopadu 1995 částku 8.046,- Kč, v měsíci prosinci částku 5.114,- Kč. Dále potom v měsíci lednu 1996 představoval hrubý příjem poškozeného 989,- Kč, v měsíci únoru 1996 5.060,- Kč, v měsíci březnu 1996 částku 7.590,- Kč, v měsíci dubnu 1996 částku 6.990,- Kč, v měsíci květnu částku 14.504,- Kč a konečně v měsíci červnu 1996 částku 6.990,- Kč. Ze mzdových listů a dále z dokladů předložených navrhovatelem potom lze zjistit rovněž výši nemocenských dávek, které byly vyplaceny odpůrci bez souvislosti se zmíněným pracovním úrazem.

- ze zprávy navrhovatele soud dále zjistil, že vedle mzdy, příp. nemocenských dávek, byl pravidelně poškozenému vyplácen tzv. výsluhový příspěvek.

Po takto provedeném důkazním řízení považuje soud skutkový stav za nesporný. Je jednoznačné a mezi účastníky ani není sporu o tom, že poškozený Ing. M. J. utrpěl pracovní úraz. Není sporu o tom, že zdravotní problémy, které s tímto úrazem souvisely, vyžadovaly opakovanou pracovní neschopnost. Poškozený proto byl uznán trvale neschopným výkonu služby vojáka z povolání a v souvislosti s předmětným poškozením zdraví byl dnem 28.2.1994 propuštěn mimo činnou službu. Od 1.3.1994 do 31.8.1994 byl evidován jako uchazeč o zaměstnání u Úřadu práce v Písku, v té době mu však nevznikala ztráta na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Ta začala vznikat teprve od 1.9.1994 poté, kdy nastoupil do pracovního poměru u vojenského útvaru v Písku. Nesporné jsou mezi účastníky rovněž částky, které byly poškozenému na ztrátě na výdělků vyplaceny zaměstnavatelem, jakož i částky, které hradila pojišťovna. Podstata sporu tedy spočívá v právním posouzení věci.

Při právním hodnocení byly podstatné celkem tři otázky. Bylo to určení rozhodného období pro výpočet ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, otázka, zda má či nemá být započítán do příjmů poškozeného výsluhový příspěvek, který tento po odchodu z vojenské služby pobíral a konečně potom otázka valorizací. Pro určení rozhodného období dle názoru navrhovatele byla rozhodná doba, kdy poškozenému začala fakticky ztráta na výdělků vznikat. Je sice pravdou, že k úrazu došlo 10.2.1992, nicméně až do 1.9.1994 fakticky poškozený žádnou ekonomickou újmu neměl. Nejprve byl v pracovní neschopnosti, příp. pracoval. Mimo činnou službu byl propuštěn dnem 28.2.1994. Teprve počínaje měsícem březnem 1994 tedy teoreticky připadá ztráta v úvahu. Poškozený však obdržel odchodné ve výši 6ti násobku služebního příjmu a byl evidován u Úřadu práce v Písku bez nároku na hmotné zabezpečení. Žaloba se tedy zabývá obdobím od 1.9.1994. Je nutno podotknout, že soud se cítí návrhem být vázán mimo jiné i pokud jde o vyličení rozhodných skutečností, tedy o vymezení doby, pro kterou má být ztráta vyčíslena. Při rozhodování proto vzal v úvahu období od 1.9.1994 do 30.6.1996. Další rozšíření návrhu nebylo připuštěno, když samotná podstata sporu mohla být vyřešena již na základě původní žaloby. Obě strany totiž považovaly za podstatný

princip výpočtu, z něhož lze v tomto případě vycházet.

Vztah mezi navrhovatelem a poškozeným má nepochybně pracovněprávní povahu, když Rozkaz ministra obrany ČR č. 52/1995 odkazuje v otázce odpovědnosti za škodu na zákoník práce. § 195 odst. 1 zákoníku práce vymezuje náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti tak, že spolu s výdělkem po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu, se má rovnat průměrnému výdělku před vznikem škody. Princip výpočtu by tedy měl být jasný, nejednoznačný výklad připouští pouze termín vznik škody. Ten může být chápán jako úraz samotný, příp. škoda v ekonomickém smyslu. Zákonný termín "vznik škody" napovídá, že není možno vázat výpočet jednoznačně k okamžiku úrazu. Škodu zákon beze zbytku chápe jako majetkovou újmu ve sféře poškozeného, která je objektivně vyčíslitelná v penězích, neboli vznik škody a okamžik úrazu není totéž. Ke ztrátě schopnosti pracovat nemusí dojít okamžitě po úrazu, může se tak stát i s větším odstupem od škodné události, jak je tomu ostatně i v projednávané věci. Potom je ovšem na místě přihlédnout ke změnám, které nastanou v mezidobí mezi úrazem a ztrátou na výdělku. Bylo by konečně tvrdostí vůči poškozenému, pokud by mu ztráta na výdělku byla vyčíslena z období před úrazem a to tím spíše, že s ohledem na inflaci a ekonomické poměry došlo během posledních několika let k významným změnám. Soud má tedy za to ve shodě s navrhovatelem, že rozhodným obdobím je období před ztrátou finanční. Potom se ovšem nabízí otázka, o které období se mělo jednat. Může jít o poslední čtvrtletí před skončením pracovního poměru, tedy o IV. čtvrtletí r. 1993, dále potom se může jednat o pravděpodobný výdělek za období II. čtvrtletí 1994. § 17 zákona č. 1/1992 Sb. o mzdě stanoví, že průměrný výdělek pro pracovněprávní účely se zjišťuje z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z doby odpracované v rozhodném období. Pokud není dále stanoveno jinak, je rozhodným obdobím předchozí kalendářní čtvrtletí, průměrný výdělek se zjišťuje k prvnímu dni následujícího kalendářního měsíce. Jestliže potom zaměstnanec v rozhodném období neodpracoval alespoň 22 dnů, používá se místo průměrného výdělku pravděpodobný výdělek. Ten se zjistí z hrubé mzdy, které zaměstnanec dosáhl od počátku rozhodného období, popř. z hrubé mzdy, které by zřejmě dosáhl. Vzhledem k tomu, že ztráta začala fakticky vznikat poškozenému dnem 1.9.1994, má soud za to, že bylo správné vycházet z průměrného výdělku za II. čtvrtletí 1994. Především je totiž pravděpodobné, že od posledního čtvrtletí 1993 došlo do II. čtvrtletí 1994 k určitým změnám v platových hladinách. Je tedy patrné, že pokud momentem škody je takový okamžik, kdy začne vznikat finanční ztráta, je pro účely výpočtu nutno uvažovat s obdobím, které bezprostředně předchází. Dále potom je patrné, že ani v posledním čtvrtletí r. 1993 neodpracoval poškozený požadovaných 22 pracovních dnů, bylo by tedy i tak nutno vycházet zde z pravděpodobného výdělku. Soud proto považoval za rozhodné období pro výpočet ztráty na výdělku po skončení pracovní neschopnosti II. čtvrtletí r. 1994. Samotný výpočet tohoto výdělku potom nebyl žádnou ze stran zpochybněn, soud má rovněž za to, že průměrný

pravděpodobný výdělek byl vyčíslen řádně. Další námitka, která směřovala ze strany odpůrce k vyčíslení náhrady, kterou měla pojišťovna poskytnout, se týkala valorizací. Odpůrce namítal, že navrhovatel poškozenému výdělek valorizoval bez návrhu, což umožňují pracovní právní předpisy, není ovšem možno takovéto navýšení žádat dále na pojišťovně. Úpravu náhrad za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání upravuje nařízení vlády č. 291/95 Sb. Toto nařízení v § 2 stanoví, že náhrada za ztrátu na výdělků příslušející zaměstnancům podle zákoníku práce po 31. prosinci 1992 se upravuje tak, že průměrný hrubý výdělek rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků popř. zvýšený podle pracovní právních předpisů se zvyšuje od 14,5 %, nejméně však o 640,- Kč. Vznikl-li potom nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po 31. prosinci 1994, průměrný hrubý výdělek se zvyšuje dle druhého odst. citovaného ustanovení o 3 %, nejméně však o 130,- Kč, není-li stanoveno dále jinak. Je pravdou, že zmíněné vládní nařízení počítá s valorizací ztráty na výdělků bez jakékoli součinnosti poškozeného, tedy bez žádosti. Odpůrce potom poukázal na nařízení vlády č. 317/95 Sb., které rovněž valorizuje ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě tak, že náhrada náležející podle občanskoprávních předpisů se upravuje tak, že průměrný výdělek pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků se zvyšuje dále popsáním způsobem na žádost poškozeného. Z tohoto nařízení potom odpůrce vyvozoval závěr, že nepožádal-li navrhovatel o valorizaci ztráty, tato mu nenáleží. Vyhláška č. 492/91 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla v § 3 stanoví, že provozovatel i řidič motorového vozidla, na které se vztahuje zákonné pojištění, má právo, aby pojišťovna za něho nahradila v rozsahu a ve výši podle příslušných právních předpisů poškozeným uplatněné a prokázané nároky na náhradu škody způsobené provozem motorového vozidla jinému na zdraví nebo usmrcením, poškozením, zničením, ztrátou nebo odcizením věci a vznikem jiné majetkové újmy, pokud pojištěný za tuto škodu odpovídá podle zákona a pokud se dále nestanoví jinak. Soud má za to, že nepochybně ztráta na výdělků po skončení pracovní neschopnosti je jinou majetkovou újmou, za kterou pojišťovna v daném případě odpovídá. Vztah mezi pojišťovnou a pojištěným je přitom vztahem nepochybně občanskoprávním, když ovšem výše poskytované náhrady závisí na tom, kolik pojištěný sám musel plnit. Ten potom zcela v souladu se zmíněným nařízením vlády valorizoval svému zaměstnanci dle pracovní právních předpisů náhradu, tedy plnil, co plnit měl. Jednalo se o nárok poškozeného, který byl charakteru pracovní právního. Hovoří-li nařízení vlády č. 317/95 Sb. o valorizaci náhrady za ztrátu na výdělků dle občanskoprávních předpisů, má se na mysli odpovědnost dle § 442 a následujících obč. zákoníku, tedy odpovědnost, která má z hmotně právního hlediska zcela jiný režim a jiné předpoklady. Soud tedy má za to, že pokud navrhovatel správně poškozenému hradil ztrátu na výdělků po jeho valorizaci, je odpůrce rovněž tuto škodu povinen hradit, když v této fázi se již jedná o vztah mezi pojišťovnou a pojištěným. Navrhovatel však požadoval úhradu již po provedení valorizace, když předmětem této náhrady, tedy

pojistného plnění, měl být celý nárok tak, jak pojištěný má ve smyslu ust. § 3 odst. 1 vyhl. č. 492/91 Sb. nárok. Ve fázi plnění pojišťovnou proto již nebylo na místě zabývat se otázkou charakteru nároku vlastního poškozeného; ten by byl podstatný v případě přímého vztahu mezi pojišťovnou a poškozeným.

Soud se dále zabýval otázkou, zda má či nemá být zohledněn tzv. výsluhový příspěvek, který poškozený pobíral. Je totiž nesporné, že tento byl propuštěn z armády proto, že ze zdravotních důvodů nemohl vykonávat své dosavadní zaměstnání. Sám navrhovatel uvádí, že se snížila jeho zdravotní klasifikace na "C 2", což ho učinilo trvale neschopným výkonu služby vojáka z povolání. Poškozený tedy byl ze služebního poměru propuštěn dle § 21 odst. 1 písm. a) zák. 76/1959 Sb. ve znění pozdějších předpisů o některých služebních poměrech vojáků, když byl uznán neschopným výkonu vojenské činné služby. Výsluhový příspěvek potom náleží vojákům z povolání propuštěným ze služebního poměru dle § 26 odst. 1 písm. a) až c), e) až g) a odst. 2, když výsluhový příspěvek je přesně klasifikován a stupňován dle délky trvání služebního poměru. § 33 odst. 1 písm. c) uvádí, že vojákům z povolání propuštěným ze služebního poměru se shora uvedených důvodů náleží do 60ti let věku výsluhový příspěvek ve výši 30 % platu, jestliže konali službu v ozbrojených silách po dobu nejméně 20ti let. Tato výměra se zvyšuje za 21. a každý další ukončený rok služby o 1 % platu. Z listinných dokladů, zejména osvědčení o nemoci potom plyne, že poškozený byl v činné službě minimálně od 5.1.1963. Konkrétní výše vypláceného příspěvku byla potom v každém měsíci navrhovatelem doložena. Při souběhu výsluhového příspěvku se starobním, plným invalidním či částečným invalidním důchodem náleží oprávněnému dle jeho volby příspěvek nebo důchod. Je tedy patrné, že výsluhový příspěvek je specifická renta vyplácená vojáku z povolání po odchodu z činné služby, ovšem jen za předpokladu, že tento se nerozhodl pobírat místo ní starobní, invalidní či částečný invalidní důchod. Výsluhový příspěvek se také ve stejných termínech, jako invalidní důchod, zvyšuje. Je patrné, že sám oprávněný má právo volby tak, aby mohl rozhodnout, která varianta pro něho bude vhodnější - souběh obou nároků však nepochybně možný není. Vymezuje-li potom zákoník práce v § 195 odst. 1 náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti tak, že tato se musí spolu s výdělkem po pracovním úrazu, připočtením částečného invalidního nebo plného invalidního důchodu, poskytovaného z téhož důvodu, rovnat průměrného výdělku před vznikem úrazu, jednoznačně stanoví, že invalidní důchod se odečítá. Z logiky věci plyne, že analogicky musí být odpočítán i případný výsluhový příspěvek, který v tomto případě invalidní důchod supluje. Neobstojí ani argumentace, že výsluhový příspěvek pobírají pouze vojáci, kteří byli nějakým způsobem poškozeni na zdraví. Výsluhový příspěvek je jakousi rentou vyplácenou za výsluhu let, což plyne i ze slovního výkladu, ta však náleží po skončení činné vojenské služby. Zpravidla se tedy jedná o situaci, kdy částka má charakter příspěvku, záleží na samotném pracovníku, zda bude ještě výdělečně činným či nikoli. Je-li však vyplácen výsluhový příspěvek na místo invalidního důchodu a souběh

není možný, přijímá oprávněný se svou volbou i omezení vztahující se na invalidní důchod, který mohl zvolit rovněž. Proto nezbylo, než dospět k závěru, že výsluhový příspěvek jako takový je nutno každý jednotlivý měsíc k dosaženému výdělků přičíst, teprve rozdíl mezi tímto součtem a náhradou, která byla poskytnuta pojišťovnou, může být přiznán. Pokud tedy soud vyčíslil ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti u poškozeného za období od září 1994 do konce r. 1995, žádná ztráta poškozenému nevznikla. Teprve v měsíci lednu vznikla ztráta ve výši 1.048,- Kč, v únoru 3.586,- Kč, v březnu 1.056,- Kč, v dubnu 604,- Kč a konečně v červnu 4.564,- Kč. Součtem těchto částek soud dospěl k závěru, že bylo možno přiznat pouze zaplacení částky 10.858,- Kč, když ve zbytku nezbylo, než návrh zamítnout.

O nákladech řízení soud rozhodl za použití ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., když lze mít dle názoru soudu za to, že odpůrce byl neúspěšný pouze v nepatrné části.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím soudu podepsaného.

Povinnosti v tomto rozsudku stanovené lze k návrhu soudně vykonat.

V Táboře dne 18.12.1998

JUDr. Ivana Jakšičová
předsedkyně senátu

